Israël en de grondbeginselen van de oorlogvoering

* * De grondbeginselen van de oorlogvoering * zijn door de eeuwen heen dezelfde gebleven. Alexander de Grote paste ze toe, Frederik Hendrik, Napoleon; von Clausewitz maakte er een bijzondere studie van, Montgomery volgde ze zelfs op een angstwekkend nauwgezette wijze en zo kan men voortgaan. De een met meer succes dan de ander en vaak ook kan de krijgsgeschiedenis wijzen op flagrante fouten. Cannae bijvoorbeeld is daar een klassiek voorbeeld van, in meer dan één betekenis van het woord.

Een vlekkeloze toepassing van deze grondbeginselen kon men verleden maand juni meemaken, toen Israëlische heerscharen, onder de eminente leiding van hun minister van defensie, Mosje Dayan, kans zagen een Egyptische overmacht, van drie tot vier op één, in vier dagen van de kaart te vegen met op de vijfde en zesde dag nog een nasleep op een geheel ander frontggedeelte, dat tegen Jordanië en Syrië.

De grondbeginselen van de oorlogvoering zijn onveranderlijk naar men algemeen aanneemt, maar dat betekent niet, dat men overal ook dezelfde terminologie aantreft. Om misverstanden te voorkomen zullen wij in onze volgende beschouwing de terminologie aanhouden, die op dit moment geldt op onze eigen Hogere Krijgsschool. Deze omschrijft de grondbeginselen van de oorlogvoering als volgt.

1. Doelgerichtheid.
2. Offensief handelen.
3. Eenvoud van optreden.
4. Eenhoofdige leiding.
5. Concentratie van middelen.
6. Economisch gebruik van krachten.
7. Beweeglijk optreden.
8. Verrassend optreden.
9. Beveiliging.

Enige van deze begrippen moeten vaak in verband met elkaar worden gezien, hetgeen uit het volgende mede moge blijken.
Het uitgangspunt van elke krijgsverrichting is, dat men een duidelijk omlijnd doel voor ogen moet hebben en dat men zijn blik steeds op dat doel gericht houdt. De Israëli's kenden maar één doel: hun voornaamste tegenstander van het eerste ogenblik, Egypte, volkomen uit te schakelen, voordat de Arabieren in staat zouden zijn hun krachten te bundelen in één concentrische aanval op de kogelvanger, die Israël heet. Het juist volgen van dit grondbeginsel was de basis voor hun succes.
De Joodse regering nam voorts op het juiste ogenblik het initiatief om tot het offensief over te gaan en buitte daarmee tevens het element verrassing uit. Op het moment dat de vijand zijn agressie reeds met woord en daad was begonnen werd, om te beginnen, het grootste deel van de Egyptische luchtmacht, tegelijk met die van Nassers toenmalige bondgenoten, buiten gevecht gesteld en wel voornamelijk voordat zij in de lucht kon gaan. Hierdoor werd een luchtoverwicht verkregen, dat doeten denken aan dat van de Duitsers boven West-Europa in de meidagen van 1940. De Israëlische grondtroepen kregen daardoor een vrijheid van beweging, die het hun mogelijk maakte af te rekenen met een vijand, die alleen reeds in de Sinaïwoestijn ongeveer 1000 tanks had opgesteld, dat is twee- tot driemaal zoveel als de gehele Israëlische staat, die toch ook nog op andere fronten moest vechten, op dat moment kon opbrengen.

De grondbeginselen van de eenvoud van optreden en de noodzaak van het hebben van een eenhoofdige leiding behoeven weinig bespreking. De algemene militairpolitieke leiding lag bij Mosje Dayan (de gevechtsvoering zelf was gedecentraliseerd) en als er ooit sprake is geweest van een strategisch eenvoudig opgezette manoeuvre was het wel in de Sinaïwoestijn. Overigens, een ingewikkeld optreden lijkt in een dergelijk terreintype ook niet goed mogelijk; het wegenstelsel bijvoorbeeld is er al heel schaars.

Het grondbeginsel, dat vraagt om concentratie van middelen, kan ook hier het beste worden gecombineerd met dat van het economisch gebruik van krachten. In de oude tijd omschreef men het door te zeggen: „Men moet zoveel mogelijk troepen en middelen bijeenbrengen daar, waar men de beslissing zoekt en zo weinig mogelijk reserveren voor neven-operatietonelen. Welnu, bekend is dat de Israëli's ten minste 90% van de parate en gemobiliseerde land- en luchtstrijdkrachten,

waarover zij op 5 juni 1967 konden beschikken, op hun hoofdoperatietoneel hebben ingezet. Tegenover de Libanon (waar overigens niet is gevochten), Syrië en Jordanië had men die eerste oorlogsdagen niet meer staan dan nodig was om de vijand van eigen territoir te houden. Eerst toen de gevechten aan het zuidfront duidelijk en doorslaggevend in eigen voordeel waren beslist, is men tevens tegen Jordanië van leer getrokken, vermoedelijk omdat Jeruzalem vooral om psychologische redenen van belang was en men wel kon vermoeden, dat Hoessein gemakkelijk van Nasser, in feite zijn aartsvijand, zou kunnen worden gescheiden. Het nevenoffensief tegen Jordanië, juist op tijd ingezet, heeft tot ogenblikkelijk gevolg gehad, dat dit land het eerste aan de Arabische kant was, dat gevolg gaf aan de oproep tot wapenstilstand (later het bevel) van de zijde van de Verenigde Naties. Tenslotte is men ook nog opgetreden tegen Syrië, doch klaarblijkelijk alleen omdat van dat land uit een continu artillerievuur op de Israëlische grensdorpen werd onderhouden; men is ook niet verder Syrië binnengedrongen dan nodig was om dat vuur onmogelijk te maken.

Dat beweeglijk is opgetreden behoeft evenmin te worden benadrukt. Vermelding verdient hier het buitengewoon evenwichtig inzetten van de weinige luchtlandingstroepen waarover Israël kon beschikken, namelijk in eerste aanleg het neerlaten van zeer kleine verbanden op plaatsen waar de vijand een opmars met weinig krachten lang had kunnen ophouden, en later bij de verovering van de versterkingen aan de ingang van de Golf van Akaba.

Voor wat betreft het grondbeginsel van de noodzaak doorlopend voor beveiliging van de eigen krachten en middelen te zorgen, zouden wij alleen willen wijzen op het resultaat; nergens is het de tegenstander gelukt de Israëli's ook maar bij benadering te verrassen.

De strijd is gestreden en nu komen de onderhandelingen over de vredesvoorwaarden.

De eerste ronde is op eclatante wijze door Israël gewonnen; nu komt de tweede.

Vele andere redenen zullen mede tot de overwinning hebben geleid, voornamelijk echter is het de uitstekende toepassing van de grondbeginselen der oorlogvoering geweest die de snelle afloop van deze strijd heeft veroorzaakt.

Apeldoorn, 15 juni 1967

Rectificatie

In het editoriaal „Het Britse defensiebeleid en de NAVO", geplaatst in het julinummer van *De Militaire Spectator*, is op blz. 326, linker kolom, derde alinea, een storende verwisseling van regels opgetreden. Deze alinea moet luiden:

Met het vorengaande heb ik de voornaamste punten van het Britse defensiebeleid, voor zover dat de beveiliging en verdediging van Europa aangaat, geschetst, de maritieme aangelegenheden buiten beschouwing gelaten. Het zal de lezer ongetwijfeld zijn opgevallen, dat ik mij van elk commentaar heb onthouden.

☆ ☆ ☆

In het artikel „Het Warschau-Pact in cijfers" in *De Militaire Spectator* **136**(1967)(7) is op blz. 352, linker kolom, vierde regel van boven, een fout geslopen. Deze regel dient als volgt te worden gelezen: *gaven zijn zojuist met 8% verhoogd en het.*